

การชำระหนี้เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่ต้องชำระแก่เจ้าหนี้ในสัญญากู้ยืมเงิน:
ศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
กับราชอาณาจักรไทย

An Extinguishment of Obligation by Mean of Performance Another than
Agreed upon Loan Agreement: Comparative Study of the Lao People's
Democratic Republic and the Kingdom of Thailand

ศรจันทร์ วิไลศักดิ์¹ และไพโรจน์ กัมพูสิริ¹

Sonechanh Vilaysack and Pairojana Kampusiri

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความหมายหลักการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน ตลอดจนสิทธิหน้าที่ ความรับผิด และผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งของประเทศไทย และ สปป.ลาว เช่น ตั๋วบทกฎหมาย หนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ เป็นต้น เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ. 2008 ยังมีการบัญญัติในเรื่องการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินไว้ไม่ชัดเจน และไม่ได้มีการบัญญัติถึง สิทธิหน้าที่ ความรับผิด รวมทั้งผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นด้วย ความไม่ชัดเจนดังกล่าว ทำให้การบังคับใช้กฎหมาย

¹ School of Law, Mae Fah Luang University, Chiang Rai, Thailand

* Corresponding author E-mail: vilaysonechan@gmail.com

ส่งผลกระทบต่อความยุติธรรม และประโยชน์ของประชาชนทั่วไปใน สปป.ลาว เป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียน จึงเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญา และนอกสัญญา ค.ศ.2008 โดยบัญญัติเพิ่มเติมมาตรา เกี่ยวกับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น แทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน และเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับ สิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบทั้งผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น ให้มีความชัดเจน และกำหนดรายละเอียดมากยิ่งขึ้น ดังเช่นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น แทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินใน สปป.ลาว มีความยุติธรรม และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: กฎหมาย / สัญญากู้ยืมเงิน / การชำระหนี้ / สปป.ลาว

Abstract

This article aims to study on the problems and obstacles in the provisions of law on Contract and Tort in 2008 of the Lao People's Democratic Republic (Lao PDR) with respect to repayment by material goods or other properties arising from a loan agreement It is a comparative study with the Civil and Commercial Code of Thailand by searching the data from both Thailand Lao PDR' documents, such as; laws, textbooks, journals, articles, thesis, etc. in order to find conclusive analysis on this subject.

From the study we found that the law on Contract and Tort in A.D.2008 which enacts repayment with material goods instead of money or other assets is unclear and the said law does not enact rights, duties and liabilities including

the result of repayment with other properties. Consequently, it mostly impacts to the justice and interest of people Lao PDR.

For this reason, it is appropriate to improve the law on Contract and Tort in A.D.2008 by enacting the new the loan repayment with material goods instead of money or other assets and the rights, duties and liabilities including the result of repayment with other properties to make it clear and more details, as same as the civil and Commercial Code of Thailand. Consequently, the low enforcement of the Laos PDR on the repayment with material goods, instead of money or other assets will be more justice. And interest to the people.

Keywords: Legal issues / Loan Agreement / Repayment / Lao PDR.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระยะแรกหลังจากสถาปนาประเทศแล้วสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ประสบปัญหามานานาประการ ช่วงระยะนี้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทุกอย่าง เป็นของรัฐเพื่อให้ง่ายต่อการควบคุม ต่อมาในปี ค.ศ.1986 ถึงปี ค.ศ.1990 รัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ส่งผลให้มาตรการด้านกฎหมายในยุคสมัยราชอาณาจักรลาวถูกยกเลิกเสียทั้งหมด จึงได้มีการประกาศใช้คำสั่งของนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ ค.ศ.1976 (Presidential Office and the Declaration from the Presidential Office Economic Disputes Resolution No. 532, 15 October 1976) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดูแลความเรียบร้อยเกี่ยวกับการทำสัญญาต่างๆ ต่อมาเศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตขึ้นทุกวันจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้จึงมีการตรากฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญา (Law on Contract) ค.ศ.1990 (The National Assembly of the Lao PDR the Law on Contract (27 July 1990) ใช้บังคับเรื่องการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอัน

เกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน และในปี ค.ศ.2008 จึงได้มีการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายว่าด้วย
ข้อผูกพันในสัญญา โดยรวมกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและกฎหมายว่าด้วย
ข้อผูกพันนอกสัญญาเข้าด้วยกันซึ่งได้บังคับใช้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลาของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอก
สัญญา ค.ศ.2008 ภายใน สปป.ลาว สามารถแก้ไขสภาพปัญหาในสังคมได้ในระดับ
หนึ่ง เนื่องจากการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน และสังคมกำลังมีการ
ขยายตัวอย่างมากจึงยังไม่สามารถแก้ไขสภาพปัญหาภายในประเทศได้อย่างราบรื่น
กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ยังบกพร่อง
อันเป็นปัญหาบางประการเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินกู้ที่เกิดจากสัญญากู้ยืมเงินในกรณี
ชำระหนี้ย่อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน เป็นต้น เพื่อให้ลูกหนี้
ผู้มีวัตถุสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของตนที่มีอยู่นำมา
ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพัน
ในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ยังมีการบัญญัติไว้ไม่ชัดเจน กฎหมายไม่มีการ
บัญญัติถึงสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ รวมทั้งผลแห่งการชำระหนี้ย่อย่างอื่นแทนการชำระ
หนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน เนื่องจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายดังกล่าว
ทำให้เป็นที่สับสนในสังคมลาว และเป็นอุปสรรคต่อการชำระหนี้ย่อย่างอื่นแทนการชำระ
หนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของประชาชนทั่วไปและผู้ที่มีวัตถุสิ่งของหรือ
ทรัพย์สินอย่างอื่นได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีอยู่มาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนเงิน
สดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันทำให้หนี้ระงับสิ้นไป เพื่อให้ทันกับการเจริญเติบโต
ทางด้านเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วใน สปป.ลาว และความไม่ชัดเจนของ
กฎหมายดังกล่าว จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่และ
กระบวนการพิจารณาตัดสินคดีในชั้นศาลอีกด้วย อาจส่งผลให้คำพิพากษาของศาลไม่
ชัดเจน และไม่ยุติธรรมต่อเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามไปด้วย ดูประการหนึ่งว่าเป็นการบังคับ
ใช้กฎหมายที่ก่อประโยชน์ต่อประเทศชาติ และสังคมของ สปป.ลาว ได้ไม่เต็มที่นัก

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาหา มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจาก สัญญากู้ยืมเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย เพื่อนำมา ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ. 2008 ในประเด็นที่เกี่ยวกับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืม เงินของ สปป.ลาว ให้มีความเหมาะสม และชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งที่ให้การบังคับใช้ กฎหมายเกิดความยุติธรรม และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายว่าด้วยการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้ เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน และผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นของ สปป.ลาว และ ประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งของประเทศไทย เช่น แนวความคิด ทฤษฎี ทั่วบทกฎหมายตำราหนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ ข้อมูลต่างๆ ในเว็บไซต์ที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับงานวิจัย และผลสำรวจในด้านต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์ให้ทราบถึงรายละเอียดที่ต้องการศึกษา อันสามารถนำมาใช้เพื่อ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย

ผลการศึกษา

จากการศึกษาสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้

1. หลักการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญา กู้ยืมเงิน

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ. 2008 มาตรา 24 วรรคท้าย ได้บัญญัติถึงการปฏิบัติสัญญาโดยการชำระหนี้ที่มีข้อความว่า “...คู่สัญญามีสิทธิไม่รับเอาการปฏิบัติสัญญาที่ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่สอดคล้องกับสัญญาหรือกฎหมาย เว้นแต่สัญญาหรือกฎหมายหากได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” เมื่อเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของ สปป.ลาว และประเทศไทย ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 มิได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นไว้โดยเฉพาะ เพียงแต่บังคับใช้โดยอนุโลมตามมาตรา 24 วรรคท้ายที่กำหนดไว้ว่า “การปฏิบัติสัญญา” อันหมายถึง การชำระหนี้ บัญญัติว่า “คู่สัญญามีสิทธิไม่รับเอาการปฏิบัติสัญญาที่ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องตามสัญญา หรือกฎหมาย เว้นแต่สัญญา หรือกฎหมายได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” จะเห็นได้ว่าการนำมาตรา 24 วรรคท้ายมาบังคับใช้กับการปฏิบัติสัญญานั้นยังไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากว่ากฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะเจาะจง และไม่ให้ความหมายอย่างชัดเจน ทำให้นักกฎหมาย และประชาชนทั่วไปในสังคมนลาวเข้าใจหลักกฎหมายไปตามแนวความคิดของตนเอง ไม่เหมือนกับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศ มาตรา 320 ที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ทำให้นักกฎหมายและประชาชนทั่วไปในสังคมไทยรับรู้เข้าใจไปแนวทางเดียวกัน

สำหรับสิทธิที่จะรับชำระหนี้เอาไว้ ในกรณีลูกหนี้มีความประสงค์ชำระหนี้ด้วยวัตถุสิ่งของตามความตกลงเห็นชอบของเจ้าหนี้ ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ เพียงแต่นำหลักทั่วไปใน มาตรา 28 วรรคแรก มาบังคับใช้โดยอนุโลม โดยการชำระ หมายถึง การชำระหนี้

สำหรับ “...วัตถุสิ่งของ...” จะมีความหมายกว้างแคบเพียงใดกฎหมายก็มีได้บัญญัติขยายความเอาไว้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่า คณะนักวิชาการกฎหมายลาว และญี่ปุ่นได้เคยให้ความหมายเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของว่าอาจมีความหมายกว้าง โดยรวมทั้งอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน บ้าน อาคารพาณิชย์ รถยนต์ และทองคำ อนึ่งมาตรา 28 วรรคแรก ได้บัญญัติ ถึงการชำระหลายอย่างไว้ด้วยกัน สิ่งที่สำคัญกฎหมายก็ไม่ได้ให้คำจำกัดความ คำว่า “วัตถุสิ่งของ” เอาไว้อย่างชัดเจนเพื่อทำให้บุคคลทั่วไปในสังคมลาว เข้าใจว่าเป็นการชำระหนี้เช่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน อาจสร้างความสับสนให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย และไม่ยุติธรรมโดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าหนี้ตามไปด้วย เนื่องจากกฎหมายบัญญัติเพียงแต่เปิดช่องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้หลายวิธีเท่านั้น รวมทั้งการตีราคาวัตถุสิ่งของที่ลูกหนี้นำมาชำระหนี้ของคณะนักวิชาการกฎหมายลาวและญี่ปุ่น ยังไม่ชัดเจน มีหลายรูปแบบ อาจสร้างความสับสนให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และประชาชนทั่วไปในสังคมลาวที่บังคับใช้หลักกฎหมายได้ (Academic Lawyer of Laos and Japan, 2014, pp. 23-32) เป็นต้น

ในกรณีผู้ให้กู้ยืมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน มาตรา 656 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน เปิดช่องให้ลูกหนี้สามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้คนในวงการนักกฎหมายและประชาชนทั่วไปในสังคมไทย โดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าลูกหนี้มีแนวความคิดไปในทิศทางเดียวกัน เกิดความยุติธรรมในการบังคับใช้ นอกจากนี้ตัวบทไม่ได้มีการบัญญัติให้ลูกหนี้ชำระเป็นเงินโอน เช็ค หรือแรงงาน และการตีราคาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นโดยให้เจ้าหนี้และลูกหนี้ตกลงกันเอง ตั้งคณะกรรมการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น เจ้าหน้าที่กระทรวงการคลังหรือหน่วยงานการเงินอื่นก็ไม่มีกำหนดเอาไว้แต่อย่างใด เพียงแต่ผู้ให้กู้ยืมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแล้วให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของ

หรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ จะคิดเป็นอย่างอื่นไม่ได้ ถือว่าเป็น โฆษะ จะเห็นได้ว่าหากผู้ให้กู้ยืมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแล้วทำให้หนี้เป็น อันระงับไปตามสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่น แต่หนี้จะระงับไปมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ สิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นเป็นเกณฑ์ หากราคาส่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นจะมี มูลค่าสูงเกินกว่าจำนวนเงินที่กู้ หรือน้อยกว่า ก็ไม่ทำให้เจ้าหนี้และลูกหนี้เสียเปรียบต่อกันและกันอันมีความยุติธรรมให้แก่ทั้งสองฝ่าย (Academic Lawyer of Laos and Japan, 2014, p. 132)

จากการวิเคราะห์ ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอก สัญญา ค.ศ.2008 ได้บัญญัติหลักกฎหมายการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงิน อันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินไว้ ในมาตรา 24 วรรคท้าย ความว่า “คู่สัญญามีสิทธิไม่รับ เอาการปฏิบัติสัญญาที่ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องตามสัญญาหรือกฎหมาย เว้นแต่สัญญา หรือกฎหมายหากได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” จะเห็นได้ว่าได้เนื้อหามาตรานี้เป็นสิทธิพิเศษ จึงมีความหมายตรงกับบทบัญญัติมาตรา 320 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ของประเทศไทยซึ่งกำหนดไว้ว่า “อันจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่บางส่วนหรือให้ รับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่ต้องชำระแก่เจ้าหนี้ นั้นท่านว่าหากอาจจะบังคับได้ ไม่” ส่วนสิทธิที่จะรับชำระหนี้เอาไว้ บังคับใช้โดยอนุโลมตามมาตรา 28 วรรคแรก ซึ่งมีความว่า “การชำระอาจปฏิบัติเป็นเงินสด เงินโอน เช็ค วัตถุ หรือแรงงาน” จะเห็นได้ว่า มีหลักใกล้เคียงกับสิทธิที่เจ้าหนี้ยอมรับชำระหนี้ด้วยวัตถุสิ่งของ สิ่งที่แตกต่างกันคือ การ ชำระด้วยเช็ค หรือแรงงาน ส่วนผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นกฎหมายของ สปป.ลาว ยัง ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน ในขณะที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 656 วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยืมยอมรับเอาสิ่งของหรือ ทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไว้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระ เช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นใน เวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ”

ถึงแม้ว่าการชำระหนี้โดยอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของ สปป.ลาว จะบังคับใช้โดยอนุโลมตามมาตรา 24 วรรคท้าย และมาตรา 28 วรรคแรกของกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ. 2008 ก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่มีความชัดเจนพอที่จะบังคับใช้ต่อไปในอนาคตได้ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ซึ่งทำให้คนในสังคมนาวามีแนวความคิดสับสน ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปในสังคมนาวโดยเฉพาถูกหนี้ผู้มีวัตถุสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นไม่อาจใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีอยู่มาชำระหนี้แทนเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังทำให้ต่างคนต่างเข้าใจหลักกฎหมายไปตามแนวความคิดของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ ผู้พิพากษาในการพิจารณาคัดสินคดีมีแนวความคิดและเข้าใจที่แตกต่างกันออกไปส่งผลโดยตรงต่อการพิจารณาคัดสินคดีของศาลและเกิดความไม่ยุติธรรมให้แก่ประชาชนในสังคมนาวโดยเฉพาถูกหนี้และเจ้าหน้าที่ตามไปด้วย ในขณะที่หลักการชำระหนี้โดยอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของประเทศไทย กฎหมายได้มีการบัญญัติไว้โดยเฉพาะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนบุคคลในวงกรกฎหมาย และประชาชนทั่วไปในสังคมไทยต่างก็รับรู้และเข้าใจทำให้แนวความคิดไปในทางเดียวกัน ทำให้ประชาชนในสังคมไทยโดยเฉพาถูกหนี้ผู้มีวัตถุสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นสามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นของตนที่มีอยู่นำมาชำระหนี้แทนเงินสดได้อันทำให้หนี้ระงับสิ้นไปตามมาตรา 656 วรรคสอง เป็นผลดีต่อการพิจารณาคัดสินคดีที่มีความยุติธรรม เกิดความสะดวกในการบังคับใช้หลักกฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้โดยอื่นแทนหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นสมควรให้มีการนำหลักกฎหมายการชำระหนี้โดยอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของประเทศไทยมาบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ. 2008 ของ สปป.ลาว ให้มีความชัดเจนอันจะมีผลดีต่อการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะทำให้ถูกหนี้ผู้มีวัตถุสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นมีความสะดวกในการนำวัตถุสิ่งของมาชำระหนี้แทนเงินสดได้อย่างมี

ประสิทธิภาพอันทำให้หนี้ระงับสิ้นไป ทำให้ประชาชนทั่วไปในสังคมลาว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้พิพากษาที่บังคับใช้กฎหมายให้มีความเข้าใจไปแนวทางเดียวกัน อันจะส่งผลให้การพิจารณาคดีของศาลมีความยุติธรรมแก่สังคมมากยิ่งขึ้น จากการบัญญัติกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่าหลักกฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้ อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของ สปป.ลาว และประเทศไทย ต่างก็ไม่มีบทบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนเงินสดแต่อย่างใด

2. ผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญา และนอกสัญญา ค.ศ.2008 ไม่ได้บัญญัติถึงผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินไว้โดยเฉพาะ จึงไม่อาจที่จะตีความได้ว่า เมื่อลูกหนี้ นำวัตถุสิ่งของ หรือทรัพย์สินอย่างอื่นมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนการชำระหนี้เงินที่ กู้ยืมแล้วจะทำให้หนี้ระงับสิ้นไปหรือไม่ ถึงแม้ว่าจะนำ มาตรา 28 วรรคแรก มาบังคับใช้โดยอนุโลม ก็เป็นเพียงบัญญัติให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ด้วยวิธีอื่นได้เท่านั้น ตามข้อความที่เขียนไว้ว่า ตามความตกลงเห็นชอบของเจ้าหนี้ นอกจากนั้นกฎหมายก็ไม่ได้ให้ความหมายของคำว่า “วัตถุสิ่งของ” ว่าจะมีความหมายกว้างแคบเพียงใด และเมื่อนำมาชำระหนี้แล้วมีผลเป็นเช่นไร ฉะนั้นผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ด้วยวิธีอื่นหรือหลายวิธีเท่านั้น เนื่องจากว่าไม่มีข้อความใดบัญญัติว่าจะทำให้หนี้ระงับสิ้นไป จึงไม่อาจตีความได้ว่าทำให้หนี้ระงับสิ้นไป ดังนั้นเจ้าหนี้ยังมีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้อีก ซึ่งเป็นการไม่เปิดช่องให้ประชาชนทั่วไปในสังคมลาว โดยเฉพาะลูกหนี้ผู้มีวัตถุสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของตนที่มีอยู่นำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะมีผลทำให้หนี้ระงับสิ้นตามวัตถุสิ่งของ เช่น น้อย เป็นหนี้เงินกู้ เตี้ย อยู่ 30,000 บาท ถึงกำหนดชำระ น้อยไม่มีเงินจึงขอเอาแหวนเพชรชำระแทน ถ้าเตี้ย ยอมรับก็ถือว่าใช้ได้ แต่ไม่อาจตีความได้ว่าหนี้จะระงับสิ้นไปจำนวนเท่าใดและยังจะต้องชำระให้แก่เจ้าหนี้อีกเท่าใดลูกหนี้จึงจะหลุดพ้นจากหนี้

ทำให้เจ้าหน้าที่ฟ้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้อีก และทำตามยังรวมไปถึงความรับผิดชอบ เกิดมีความชำรุดบกพร่อง และการรอนสิทธิทำนองเดียวกับผู้ขายสินค้า โดยที่การรอนสิทธิหรือความชำรุดบกพร่องไม่เกิดขึ้นจากความผิดของเจ้าหน้าที่

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 656 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้ แทนเงินที่กู้ยืมไซ้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระหนี้เช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ” (Supanit, 2011 p. 132) และ 322 บัญญัติว่า “ถ้าเอาทรัพย์สินก็ดี สิทธิเรียกร้องจากบุคคลภายนอกก็ดี หรือสิทธิอย่างอื่นก็ดี ให้แทนการชำระหนี้ ท่านว่าลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบ เพื่อความชำรุดบกพร่องและเพื่อการรอนสิทธิทำนองเดียวกับผู้ขาย”

จากบทบัญญัติข้างต้นจะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นแทนการชำระหนี้เงินที่กู้ยืมแล้วยอมทำให้หนี้ระงับสิ้นไป แต่ต้องคิดราคาสิ่งของหรือทรัพย์สินตามท้องตลาดในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบเสียก่อนจะคิดเป็นอย่างอื่นไม่ได้ ไม่เช่นนั้นถือว่าเป็นโมฆะตามมาตรา 656 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ความตกลงกันอย่างไร ขัดกับข้อความดังกล่าวมานี้ท่านว่าเป็นโมฆะ” จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแล้วทำให้หนี้ระงับสิ้นไป แต่หนี้ระงับไปมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นเกณฑ์ ถ้าหากสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นมีมูลค่าเท่ากับจำนวนเงินที่ตกลงกู้ หนี้ก็ระงับไปทั้งหมด หากสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นไม่เท่ากับจำนวนเงินที่กู้ยืม ย่อมถือว่าหนี้ยังไม่ระงับไปทั้งหมด ขาดอยู่เท่าใดลูกหนี้ต้องชำระเพิ่มในส่วนที่ขาดให้ครบถ้วนตามจำนวน หากราคาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นมีมูลค่าสูงกว่าจำนวนเงินที่กู้ ผู้ให้กู้ยอมส่งเงินคืนในส่วนที่เกินนั้นให้แก่ผู้กู้ นอกจากนี้ยังประกอบกับคำพิพากษาของศาลฎีกาที่เคยวินิจฉัยไว้ก็มีความสอดคล้องกับกฎหมาย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4212/2533 ข้อเท็จจริงมีว่า “โจทก์ยอมให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระด้วยไก่ การที่โจทก์รับเอาไก่แทนการชำระหนี้เงินกู้และคิดราคาไก่ตามท้องตลาดการชำระหนี้ดังกล่าวไม่ขัดกับ

มาตรา 656 วรรคสอง ทำให้หนี้เงินกู้ระงับไปตามมาตรา 321 วรรคแรก” (Thanomrot, 2009, p. 82) จากบทบัญญัติกฎหมายประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่เคยได้วินิจฉัยไว้มีความสอดคล้องกันตรงที่ว่าเมื่อผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินแล้วมีผลทำให้หนี้ระงับไปตามสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่น การที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ก็เพื่อมิให้คู่สัญญาเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบเพราะเหตุแห่งการเคลื่อนไหวของราคาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นที่ส่งมอบแทนเงินสดนั้น และเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนทั่วไปในสังคมไทยโดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าหนี้ตามไปด้วย (EaKjariyakorn, 2009, p. 144) นอกจากนี้ยังได้บัญญัติรวมทั้งความรับผิดชอบถึงแม้ว่าหนี้จะระงับสิ้นไปก็ตาม ต่อมาหากสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นที่ลูกหนี้นำมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้แทนเงินสดเกิดความชำรุดบกพร่องหรือรอนสิทธิโดยที่ไม่เกิดขึ้นจากความผิดของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ก็ต้องรับผิดชอบเท่ากับผู้ชายตามมาตรา 322

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ของ สปป.ลาว กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย เกี่ยวกับผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินแล้วผู้เขียนได้เห็นถึงข้อดีของกฎหมายไทยที่มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ เมื่อผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแล้ว ต้องคิดราคาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นตามท้องตลาดในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบอันมีผลทำให้หนี้ระงับไปตามสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่น ซึ่งมีความยุติธรรมกว่ากฎหมายของ สปป.ลาว ส่วนผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของ สปป.ลาว กฎหมายยังไม่มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงส่งผลให้ประชาชนทั่วไปในสังคมลาวโดยเฉพาะลูกหนี้ผู้มีวัตถุประสงค์ของไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของตนที่มีอยู่เพื่อนำไปชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้โอกาสความได้ว่า จะทำให้หนี้ระงับสิ้นไปหรือไม่ อาจทำให้เจ้าหนี้ฟ้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้อีก

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 โดยให้มีการเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับผลแห่งการชำระหนี้อื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินโดยทำให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ด้วยวัตถุสิ่งของได้ แต่ให้คิดราคาวัตถุสิ่งของตามท้องตลาดในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ เท่านั้น จะคิดเป็นอย่างอื่นไม่ได้ถือว่าเป็นโมฆะ อันทำให้หนี้ระงับไปตามวัตถุสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่น รวมทั้งความรับผิดชอบถ้าหากวัตถุสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นที่ลูกหนี้นำไปชำระหนี้ที่กู้ยืมแทนเงินสดหากเกิดความชำรุดบกพร่องโดยไม่เกิดจากความผิดของเจ้าหนี้ ดังเช่นมาตรา 322 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ถ้าเอาทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้องจากบุคคลภายนอกก็ดี หรือสิทธิอย่างอื่นก็ดี ให้แทนการชำระหนี้ ท่านว่าลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบ เพื่อความชำรุดบกพร่องและเพื่อการรอนสิทธิท่านเองเดียวกับผู้ขาย” ไว้ในกฎหมายลาวให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเหมือนกับกฎหมายของประเทศไทย เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรมและความแน่นอนในการเข้าใจหลักกฎหมายให้แก่ประชาชนทั่วไปในสังคมลาวโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่ตัวลูกหนี้และเจ้าหนี้

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้เขียนสามารถสรุปและเสนอแนะได้ ดังนี้

1. สรุป

กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ซึ่งมีผลบังคับใช้ภายใน สปป.ลาว สามารถแก้ไขสภาพปัญหาในสังคมได้ในระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจุบันสังคมมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น จึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นภายในประเทศได้อย่างราบรื่น กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ยังมีข้อบกพร่องบางประการในปัญหาเกี่ยวกับการชำระหนี้เงินกู้ที่เกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน ปกติการกู้ยืมเงินตามสัญญากู้ยืมแล้วลูกหนี้ได้ชำระหนี้ดังกล่าวด้วยจำนวนเงินที่ได้กู้ยืมไป หนี้ตามสัญญา

กู้ยืมเงินก็ย่อมระงับสิ้นไปด้วยผลแห่งกฎหมายในมาตรา 38 แต่ในกรณีลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามความประสงค์แห่งหนี้โดยลูกหนี้ได้ชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินตามความตกลงเห็นชอบของเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่ประชาชนทั่วไปในสังคมลาวโดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าหนี้ผู้มีวัตถุประสงค์ของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นนิยมใช้เป็นอันมากพอสมควรในการชำระหนี้เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างครบถ้วน และลูกหนี้ก็ต้องการหลุดพ้น แต่จะทำให้หนี้ระงับไปหรือไม่นั้นก็ไม้อาจตีความได้ เนื่องด้วยบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินตามกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ยังบัญญัติไว้ไม่ชัดเจน กล่าวคือ ไม่ได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบ และหน้าที่ รวมทั้งผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน ทั้งยังไม่ครอบคลุมถึงเหตุจากความชำรุดบกพร่อง การรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ลูกหนี้นำมาชำระหนี้ เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้ไม่รัดกุม ไม่ชัดเจน จึงส่งผลให้ประชาชนทั่วไปในสังคมลาวโดยเฉพาะลูกหนี้ผู้มีวัตถุประสงค์ของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของตนที่มีอยู่นำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนเงินสดที่กู้ยืมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งส่งผลให้คนในวงกฏหมายและประชาชนคนทั่วไปในสังคมลาวเข้าใจกฎหมายไปตามแนวความคิดของตนเอง ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่ก่อความยุติธรรมแก่ประชาชน และไม่เกิดประโยชน์แก่คนทั่วไปในสังคมลาวและประเทศชาติได้เท่าที่ควร ดังเช่นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยที่บัญญัติถึงการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน ทั้งได้บังคับใช้มาอย่างยาวนานและมีการปรับปรุงแก้ไขมาโดยตลอด ทำให้กฎหมายที่บังคับใช้มีความชัดเจนและสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยได้บัญญัติ หลักเกณฑ์ รายละเอียดเกี่ยวกับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินไว้อย่างชัดเจนและครบถ้วน ทำให้การบังคับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีประสิทธิภาพ สะดวกต่อการที่ลูกหนี้จะเลือกชำระให้แก่เจ้าหนี้ และเจ้าหนี้ก็มีสิทธิเลือกรับชำระหนี้ได้ระหว่างเงินสด

และสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่น ก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนทั่วไปในสังคมไทยโดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าหนี้เป็นอันมาก จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายของ สปป.ลาว และประเทศไทยแล้วผู้เขียนเห็นว่าควรนำหลักเกณฑ์และรายละเอียดต่างๆ ในการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินของประเทศไทย มาเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของ สปป.ลาวต่อไป โดยเฉพาะกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะ

1) เพื่อให้หลักการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินใน สปป.ลาว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างคนทั่วไปในสังคมลาวโดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าหนี้ จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติความหมายของคำว่า “หลักกฎหมายว่าด้วยการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน” ไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ให้มีความชัดเจนกว่าเดิม เพื่อลดความสับสนเรื่องหลักกฎหมายการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน ดังที่มาตรา 320 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยได้บัญญัติว่า “อันจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนหรือให้รับชำระหนี้เป็นอย่างอื่นผิดไปจากที่ต้องชำระแก่เจ้าหนี้นั้น ท่านว่าหากอาจจะบังคับได้ไม่” และมาตรา 656 วรรคสองบัญญัติว่า “ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไซ้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระหนี้เช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ” หากมีการบัญญัติความหมายการชำระหนี้อย่างอื่นให้ชัดเจนไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 จะเป็นผลดีแก่ประชาชนทั่วไปในสังคมลาวโดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าหนี้เข้าใจหลักกฎหมายการชำระหนี้อย่างอื่นแทนหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินอย่างชัดเจน มีความชัดเจน ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ

โดยเฉพาะผู้พิพากษา ที่บังคับใช้กฎหมายมีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การพิจารณาตัดสินคดีของศาลเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน สามารถรับประกันความยุติธรรมให้แก่คนในสังคมลาวได้เป็นอย่างดี

2) ข้อดีของหลักกฎหมายการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย มาตรา 320 ที่ได้บัญญัติว่า “อันจะบังคับให้เจ้าหนี้รับชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนหรือให้รับชำระหนี้เป็นอย่างอื่น ผิดไปจากที่ต้องชำระแก่เจ้าหนี้นั้น ท่านว่าหากอาจจะบังคับได้ไม่” มีความหมายว่า วัตถุประสงค์แห่งหนี้เป็นอย่างใดลูกหนี้ก็ต้องปฏิบัติตามชำระหนี้อย่างจริงจังต่อเจ้าหนี้โดยตรงให้ครบถ้วนตามที่ได้ตกลงกันได้ อันทำให้หนี้ระงับสิ้นไป ในกรณีผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นตามมาตรา 656 วรรคสองซึ่งบัญญัติ “ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไว้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระหนี้เช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ” หมายความว่า หากผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระแทนการชำระหนี้เงินที่กู้ยืม ให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ จะคิดเป็นอย่างอื่นไม่ได้ ถือว่าเป็นโมฆะ

ผู้เขียนเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญา และนอกสัญญา ค.ศ.2008 โดยให้มีการบัญญัติเพิ่มเติมหลักการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญา และนอกสัญญา ค.ศ.2008 ให้มีความชัดเจนกว่าเดิม เพื่อเปิดช่องให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินได้ตามความตกลงเห็นชอบของเจ้าหนี้ ทำให้ประชาชนในสังคมลาวโดยเฉพาะลูกหนี้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีอยู่มาชำระหนี้แทนเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น มาตรา 320 และมาตรา 656 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย อันมีผลทำให้ปัญหาความสับสนในเรื่องการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอัน

เกิดจากสัญญากู้ยืมเงินตามที่กล่าวมานั้นสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน นอกจากนี้หากมีการบัญญัติหลักกฎหมายการชำระหนี้อย่างอื่นให้ชัดเจนไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 จะเป็นผลดีให้แก่ประชาชนทั่วไปในสังคมลาว โดยเฉพาะลูกหนี้ผู้มีวัตถุประสงค์ของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีอยู่มาชำระหนี้แทนเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้หนี้ระงับไปตามวัตถุประสงค์ของทั้งยังมีผลให้ประเด็นเรื่องหลักการชำระหนี้อย่างอื่นมีความชัดเจน พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐตลอดจนประชาชนทั่วไปในสังคมลาว โดยเฉพาะผู้พิพากษา ซึ่งบังคับใช้กฎหมายมีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การพิจารณาตัดสินคดีของศาลเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน สามารถรับประกันความยุติธรรมให้แก่ประชาชนและสังคมลาว โดยเฉพาะลูกหนี้และเจ้าหนี้ได้เป็นอย่างดี

3) เห็นควรแยกการชำระด้วยวัตถุประสงค์ของออกจากมาตรา 28 วรรคแรก ไปบัญญัติรวมไว้กับมาตรา 56 สัญญากู้ยืม และให้ความหมายหรือคำจำกัดความคำว่า “วัตถุประสงค์ของ” ให้มีความชัดเจน โดยให้หมายความรวมถึงอสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์ด้วย

4) เห็นควรให้มีการบัญญัติความหมายหรือคำจำกัดความคำว่า “ผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นแทนหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน” ไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ของ สปป.ลาว ให้มีความชัดเจน เพื่อลดความสับสนเรื่องผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงิน ดังเช่นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย มาตรา 656 วรรคสอง ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยืมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไซ้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระหนี้เช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ” หากมีการบัญญัติความหมายหรือคำจำกัดความเกี่ยวกับผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นให้ชัดเจนไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 จะเป็นผลดีให้แก่ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะลูกหนี้ได้เข้าใจ

อย่างชัดเจนถึงความหมายเรื่องผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น พนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้พิพากษาที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายในการตัดสินคดีมีความสะดวก สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะทำให้การพิจารณาตัดสินคดีของศาลเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน สามารถรับประกันความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนทั่วไปในสังคมลาวได้เป็นอย่างดีต่อไป

5) ข้อดีของผลแห่งการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 656 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย บัญญัติไว้ว่า “ถ้าทำสัญญากู้ยืมเงินกัน และผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมไว้ หนี้อันระงับไปเพราะการชำระหนี้เช่นนั้น ท่านให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ”

บทบัญญัติข้างต้นหมายความว่า เมื่อผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินที่กู้ยืมให้คิดเป็นจำนวนเท่ากับราคาท้องตลาดแห่งสิ่งของหรือทรัพย์สินในเวลาและ ณ สถานที่ส่งมอบ จะคิดเป็นอย่างอื่น ไม่ได้ถือว่าเป็นโมฆะ จะเห็นได้ว่าเมื่อเจ้าหนี้ได้รับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินยอมทำให้หนี้ระงับสิ้นไป แต่หนี้จะระงับไปมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นนั้นเป็นเกณฑ์ ถ้าหากราคาส่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นมีมูลค่าเท่ากับจำนวนเงินที่กู้ยืมก็ทำให้หนี้ระงับไปทั้งหมด ประกอบกับข้อเท็จจริงในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4212/2533 สรุปว่า “โจทก์ยอมให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระด้วยไก่ การที่โจทก์รับเอาไก่แทนการชำระหนี้เงินกู้และคิดราคาไก่ตามท้องตลาด การชำระหนี้ดังกล่าวไม่ขัดกับมาตรา 656 วรรคสอง ทำให้หนี้เงินกู้ระงับไป ตามมาตรา 321 วรรคแรก” จึงเห็นได้ว่าจากบทบัญญัติของกฎหมายประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้กล่าวมาได้วางหลักไว้ว่าเมื่อผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของและทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินแล้วอันทำให้หนี้ระงับไปตามตามสิ่งของหรือทรัพย์สิน นอกจากนั้นถึงแม้ว่าหนี้จะระงับสิ้นไปก็ตาม หากปรากฏว่าสิ่งของหรือ

ทรัพย์สินอย่างอื่นที่ให้แก่การชำระหนี้นั้นบกพร่อง ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบเพื่อความชำรุดบกพร่องและเพื่อการรอนสิทธิทำนองเดียวกับผู้ขายตามบทบัญญัติมาตรา 322

ผู้เขียนจึงได้เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 ของ สปป.ลาว โดยให้มีการเพิ่มบทบัญญัติที่เกี่ยวกับผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินให้มีความชัดเจน ดังเช่น มาตรา 656 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย อันจะสามารถแก้ไขปัญหาความสับสนเกี่ยวกับผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นแทนการชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญากู้ยืมเงินตามที่กล่าวมานั้นได้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ หากมีการบัญญัติผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นให้ชัดเจนไปในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา ค.ศ.2008 จะเป็นผลดีให้แก่ประชาชนและคนทั่วไป ในสังคมลาวโดยเฉพาะลูกหนี้ผู้มีวัตถุประสงค์ของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์ของตนที่มีอยู่นำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะมีผลทำให้หนี้ระงับสิ้นไปตามวัตถุประสงค์ของ ซึ่งทำให้ประเด็นเรื่องผลแห่งการชำระหนี้อย่างอื่นมีความชัดเจนแน่นอนกว่าเดิม ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะผู้พิพากษา ซึ่งบังคับใช้กฎหมายมีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้การพิจารณาคดีตัดสินคดีของศาลเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน สามารถรับประกันความยุติธรรมให้แก่ประชาชนและสังคมลาวได้เป็นอย่างดี ทั้งความรับผิดชอบนี้จะระงับสิ้นไปก็ตาม หากวัตถุประสงค์ของที่ลูกหนี้นำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ หากเกิดความชำรุดบกพร่องโดยที่ไม่ใช่ความผิดของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ก็ต้องรับผิดชอบเดียวกับผู้ขายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 322 ด้วย

References

- Academic Lawyer of Laos and Japan. (2014) *Fundamentals of Civil Law VIENTIANE* Japan International Cooperation Agency JICA, Vientiane: Japan International Cooperation Agency JICA.

- Eakjariyakorn, P. (2009) *Credit and deposits (คำอธิบาย ยืม และฝากทรัพย์)*, Bangkok: Winyuchon. (in Thai)
- Mae Fah Luang University. (2014) *Civil and commercial code, chapter, 1-6 (update) (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, บรรพ 1-6 ฉบับทันสมัย)*, Chiang Rai: School of Law, Mae Fah Luang University. (in Thai)
- Presidential Office. (1976, 15 October). *The Declaration from the Presidential Office Economic Disputes Resolution No. 532 (คำสั่งนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ ค.ศ.1976. เลขที่ 532/นย)*, Bangkok: Presidential Office. (in Thai)
- Supanit, S. (2011) *Civil and commercial code, specific contracts 2 loan and deposit (คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ วิชาเอกเทศ สัญญา ยืม และฝากทรัพย์)*, 5th edition, Bangkok: Pimdee. (in Thai)
- Thanomrot, P. (2009) *Civil and commercial code, loan, suretyship, mortgage, pledge (คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย ยืม คำประกัน จำนอง จำนำ)*, 6th edition, Bangkok: The Thai Bar under The Royal Patronage. (in Thai)
- The National Assembly of the Lao PDR. (1990, 27 July) *The contract law*, Vientiane: The National Assembly of the Lao PDR.